

GO FOR GOLD
haal het beste uit jezelf

Beleidskader Sport Provincie Limburg 2013 - 2016

provincie limburg

Inhoud

SAMENVATTING	4
1. TERUGBLIK RESULTATEN SPORTNOTA 2008 - 2012	5
2. MAATSCHAPPELIJK VRAAGSTUK, TRENDS EN ONTWIKKELINGEN	7
3. AMBITIE, ROL EN VERANTWOORDELIJKHEID VAN DE PROVINCIE	9
3.1. Ambitie	9
3.2. Rol en verantwoordelijkheid	13
4. UITVOERINGSPROGRAMMA'S	15
4.1 Breedtesport en Topsport	15
4.2. Sport en Ruimte	17
4.3. Sport en Economie	19
4.4. Sport en Welzijn/Zorg	20
4.5. Majeure projecten	22
5. COMMUNICATIE	24
6. FINANCIËLE KADERS	25
7. MONITORING	26
8. BIJLAGEN	27
Resultaten	27
Budget	30
Trends en ontwikkelingen	32
Begrippenlijst	38
9. LIJST MET GERAADPLEEGDE PUBLICATIES E.D.	41
10. LIJST DEELNEMERS CONSULTATIERONDE 29 NOVEMBER 2012	42

SAMENVATTING

Limburg wil zich nog meer ontwikkelen als een aantrekkelijke regio om in te wonen, werken, studeren en recreëren. Een provincie waar jong en oud zich thuis voelt, waar alle burgers actief kunnen participeren en waar talent volop tot ontplooiing kan komen. Centraal staat het versterken van het leef- en vestigingsklimaat in Limburg, voor burgers, bedrijven en overige instellingen.

Dat is geen vanzelfsprekendheid, want Limburg is in beweging. Een dalende bevolking, de veranderende samenstelling van de bevolking (vergrijzing en ontgroening) en een landelijk gezien relatief ongezonde bevolking zetten de leefbaarheid en economische vitaliteit onder druk. Daarnaast is ook provincie Limburg getroffen door de economische recessie.

Onder deze omstandigheden is het van belang dat de Provincie een klimaat creëert, dat kansen biedt voor burgers en instellingen.

Juist daarom wordt de kracht van sport en bewegen ingezet voor een beter Limburg, waarin iedereen uit zichzelf en Limburg haalt, hetgeen ook de titel is van het huidige provinciale coalitieakkoord 2013-2015.

Wij kunnen dit niet alleen. Samen met de gemeenten, de sport, het bedrijfsleven, de zorg en het onderwijs hebben wij onze krachten rondom sport gebundeld voor een beter Limburg, op weg naar een internationale topregio. Deze samenwerking is vormgegeven in de Limburgse Olympische Ambitie (LOA).

We gebruiken de (top)sportambities van Limburg om de provincie leefbaarder, aantrekkelijker, vitaler, veiliger en toekomstbestendiger te maken. Voor iedere Limburger die dat wil, zou een passend sport-en beweegaanbod in de buurt aanwezig moeten zijn. Binnen de LOA-samenwerking wordt sport als doel en middel ingezet om integrale doelen te realiseren, sport vormt zo een belangrijke bouwsteen voor het Limburg van de toekomst.

De Provincie is een van de partijen die een bijdrage levert aan de versterking van het leef- en vestigingsklimaat binnen de LOA-samenwerking. Via vier programmalijnen heeft de Provincie haar doelen en uitvoeringsprogramma's in dit beleidskader geformuleerd. Vanuit de rol als provinciale overheid richt de Provincie zich primair op doelen waarbij sport de economie en ruimte versterken.

Sport en bewegen wordt ook ingezet om een actieve en gezonde leefstijl te bevorderen en om de sociale cohesie te versterken. Zeker in tijden van economische crisis is het van belang dat burgers positief gestimuleerd worden. De Provincie kiest niet ervoor om niet alle sporten te versterken, maar beperkt zich tot provinciale speerpuntsporten. Er wordt ingezet op een krachtige basis – de breedtesport – van waaruit de talentontwikkeling en sportevenementen versterkt worden.

Sport vormt zo een belangrijke bouwsteen voor het Limburg van nu en van de toekomst. Een kansrijke(re) omgeving waar jonge mensen, bedrijven en hooggekwalificeerde werknemers zich (blijven) vestigen. Omdat Limburg hen optimale kansen geeft om het beste uit zichzelf te halen.

1. TERUGBLIK RESULTATEN SPORTNOTA 2008 - 2012

Kenmerkend voor het provinciale sportbeleid was, is en blijft de nauwe samenhang tussen topsport en breedtesport: zonder breedtesport is geen topsport mogelijk en topsport inspireert anderzijds de burger om te gaan sporten. Wat topsport betreft, richt de Provincie zich met name op talentontwikkeling (de lange weg richting topsport) en niet op topsporters die op commerciële/professionele basis hun sport beoefenen. Bij de uitvoering van het provinciale sportbeleid is een keuze gemaakt voor een aantal speerpuntsporten (wielrennen, handbal, atletiek, paardensport, triatlon, tafeltennis, turnen, volleybal en zwemmen).

Gedurende de periode 2008 – 2012 zijn er diverse resultaten geboekt. Hieronder worden een aantal hoogtepunten toegelicht; een uitgebreid overzicht van de behaalde resultaten, inclusief het daarvoor beschikbaar gestelde budget, is opgenomen in bijlage 8.1.

Sportzone Limburg

2008 was het jaar dat de ambities voor Sportzone Limburg (het knooppunt van topsport en breedtesport) samen met de regio Westelijke Mijnstreek zijn uitgesproken en opgepakt. In de sportnota is destijds de ambitie uitgesproken om te investeren in de ontwikkeling van Sportzone Limburg, waarbij de Provincie de samenwerking zou stimuleren tussen de sectoren sport, onderwijs, bedrijfsleven en zorg om de sportinfrastructuur te versterken, mede gericht op de versterking van gebiedsontwikkeling, economie en onderwijs. Daarom is destijds gekozen om een programmatische aanpak te ontwikkelen, samen met de regio, gericht op de peilers sport, economie, onderwijs en gebiedsontwikkeling. Nu vier jaar later zijn diverse programmaonderdelen van Sportzone Limburg volop in uitvoering en verrijst er op dit moment naast het stadion van Fortuna Sittard een nieuwe onderwijs- en sportvoorziening.

Samenwerkingsovereenkomsten

In 2010 en 2011 zijn samenwerkingsovereenkomsten gesloten met nationale sportbonden van de wielersport, handbal, triatlon, atletiek en tafeltennis om de breedtesport, talentontwikkeling en topsport in Limburg bij deze sporttakken in samenhang te versterken. Aangezien de Provincie een keuze had gemaakt voor een aantal speerpuntsporten, heeft de Provincie gestimuleerd dat de versterking van deze sporten werd uitgewerkt in sporttakplannen, waarbij de betrokken partijen in een meerjarenovereenkomst zich ook gebonden hebben aan de uitvoering van deze plannen.

Limburgse Olympische Ambitie

Gedurende de periode 2008-2012 zijn rondom het thema sport proactief tientallen grote Limburgse bedrijven en organisaties uit de sectoren bedrijfsleven, onderwijs, overheid, zorg en sport de afgelopen jaren samengebracht en is er op projectniveau samengewerkt. Hiermee is een belangrijke basis gelegd voor het huidige netwerk van de Limburgse Olympische Ambitie (LOA)

WK Wielrennen op de weg Limburg 2012

2008 was ook het jaar waarin in samenwerking met de Limburgse wielergemeenten de lobby is ingezet voor de verwerving van een WK Wielrennen in Limburg. Het WK Wielrennen heeft inmiddels plaatsgevonden van 15 tot en met 23 september 2012. Sportief is het evenement een groot succes geworden. Het WK Wielrennen was het grootste sportevenement dat ooit in Limburg heeft plaatsgevonden. De UCI spreekt van het best georganiseerde WK Wielrennen ooit en wil de Limburgse aanpak als model stellen voor de komende WK's in andere landen. De spin off van het WK Wielrennen wordt momenteel onderzocht.

HOLLAND
GBR

soucony

SRAM

LOOK

8

8

CAELERS
NED

fitland

COFELY

GDF SUEZ

22

kiwami

2. MAATSCHAPPELIJK VRAAGSTUK, TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Limburg wil een aantrekkelijke regio zijn om te wonen, te werken en te recreëren. Een provincie waarin jong en oud zich thuis voelt en waar talent volop tot ontplooiing kan komen. Centraal staat het creëren en versterken van het leef- en vestigingsklimaat. Sport is bij uitstek een middel dat als doel en als middel kan worden ingezet om integrale doelen te realiseren en zo mee gezicht te geven aan het Limburg van nu en van de toekomst.

Sport biedt daarbij op tal van fronten kansen. Zo dragen sportgerelateerde bedrijfstakken vanuit economisch perspectief bij aan het bruto regionaal product en zorgen ze voor arbeidsplaatsen. Sport bevordert ook de positieve uitstraling van een regio. Een op sport afgestemde ruimtelijke inrichting kan de aantrekkelijkheid voor inwoners, toeristen en bedrijfsleven vergroten. Aan de 'zachte' kant biedt sport kansen om de mensen te binden en te verbinden, een gezonde en actieve levensstijl te bevorderen en draagt sport bij aan een lager verzuim door ziekte.

Niet voor alle regio's is het belang van sport evident aanwezig. In Limburg liggen er echter duidelijke opgaven en (daarmee ook) kansen, die een bijzondere aandacht voor sport rechtvaardigen:

- de sociale cohesie blijft in delen van Limburg achter bij de rest van Nederland. Daarbij staat het Limburgse verenigingsleven, van oudsher een sterke bindende factor, en de sportvoorzieningen onder druk door de demografische ontwikkeling. Dat vraagt om slimme aanpakken, waarbij sportverenigingen, de gezondheid van de burgers én de sociale cohesie hun voordeel kunnen doen en daarmee een impuls aan de Leefbaarheid wordt gegeven;
- mede gezien de demografische ontwikkeling en de landelijk gezien relatief slechte gezondheid van de Limburger is gezond bewegen voor jong en oud belangrijk. Met name in tijden van arbeidstekort is de gezondheid van de werknemers van economisch belang;
- de hooggekwalificeerde kennis en bedrijvigheid, op het gebied van materialen, voeding en gezondheid bieden directe kansen voor toepassing ten behoeve van (top)sport en (top)sportgerelateerd bedrijfsleven;
- de Limburgse omgeving is geschikt voor sportieve benutting: het aantrekkelijke Limburgse landschap biedt ruimte voor extensieve vormen van sport / landschappelijk medegebruik; zowel in het heuvelachtige Zuid-Limburg; het ruimtelijke Noord- en Midden Limburg, het waterrijke Maasplassengebied;
- dankzij het geheel van kansen en kwaliteiten kan Limburg sport ook benutten in haar profilering als een vooruitstrevende en aantrekkelijke internationale top- en kennisregio voor bedrijven en burgers;

Een verdere toelichting van de diverse trends en ontwikkelingen op het terrein van demografie, gezondheid, (top)sport en economie is opgenomen in hoofdstuk 8.2.

3. **AMBITIE, ROL EN VERANTWOORDELIJKHEID VAN DE PROVINCIE**

3.1. **Ambitie**

Het provinciale coalitieakkoord 2012-2015 heet 'Limburg, haal het beste uit jezelf'. Met deze titel is meteen een brug geslagen naar het provinciale sportbeleid. Go for Gold, haal het beste uit je zelf, is al enige tijd de slogan waaronder het bedrijfsleven, de overheid, de sport, de zorg- en onderwijssector samenwerken in en rondom de sport. Het uitgangspunt is dat iedere Limburger de kans moet krijgen om een leven lang te sporten en te bewegen. Sporten en bewegen stimuleert Limburgers om het beste uit zichzelf te halen.

De provinciale strategische sportvisie, genaamde Limburgse Olympische Ambitie (september 2011) vormt tevens de basis voor de provinciale sportambitie voor de komende jaren.

Het streven van LOA is erop gericht om met sporten en bewegen, zowel als doel en/of als middel, in de volle breedte een optimaal leef- en vestigingsklimaat te creëren en daarmee heel Limburg op Olympisch niveau brengen.

Om de Limburgse Olympische Ambities te kunnen waarmaken, hebben overheid, bedrijfsleven, zorg, onderwijs en sport de krachten gebundeld in een netwerkorganisatie: vijf partners die als de vijf Olympische ringen met elkaar worden verbonden en samenwerken.

LOA draagt ertoe bij dat Limburg een aantrekkelijkere provincie wordt om in te wonen, werken, sporten en recreëren.

De LOA-werkwijze wordt door het landelijke regeerakkoord onderschreven. Het Kabinet heeft in haar recente plannen opgenomen te gaan werken aan het verwezenlijken van de ambitie om de sport in Nederland op Olympisch niveau te brengen. Daarbij wordt de samenwerking tussen verschillende instanties op sportief vlak opgezocht. Dit sluit naadloos aan bij de werkwijze en samenwerking die wij hebben georganiseerd. Het hoofddoel is het creëren van een optimaal sportklimaat voor onze burger, zowel nu als in de toekomst. Om een maximaal rendement te halen, zowel voor de sport als de investerende partners, hebben we met deze partners uit de ringen een gezamenlijke ambitie benoemd. De stip aan de horizon is een Olympisch sportklimaat in de toekomst. Het binnenhalen van de spelen in 2028 was geen doel maar werd gebruikt als een katalysator ter versterking van onze ambities.

De bijdrage van sport aan de versterking van het leef- en vestigingsklimaat in Limburg staat centraal om positieve effecten op het terrein van leefbaarheid, gezondheid, economie en ruimte te genereren. Vanuit sport richten we ons op drie onderdelen:

- Breedtesport/Sportstimulering
- Talentontwikkeling/Topsport
- (Top)sport evenementen

Nagenoeg alle 90 bij de nationale sportkoepel NOC*NSF aangesloten sportbonden zijn actief op deze drie terreinen. De gemeenten zijn primair verantwoordelijk om de basis sportinfrastructuur te realiseren zodat de meeste sporttakken op breedtesportniveau beoefend kunnen worden.

In het provinciale sportbeleid wordt gekozen om via een beperkt aantal speerpuntsporten een bijdrage te leveren aan de versterking van het leef- en vestigingsklimaat in Limburg. Hiermee wordt duidelijk aangegeven dat de provincie niet op alle sporten inzet. Er wordt ingezet om vanuit een sterke basis – de breedtesport – de talentontwikkeling en de sportevenementen te versterken. Daarbij wordt de voorbeeldfunctie van topsport benut om de burger te inspireren om met behulp van sport het beste uit zichzelf te halen.

Per speerpuntsport is/wordt er een provinciaal sporttakplan ontwikkeld, waarin aangegeven wordt hoe de breedtesport, de talentontwikkeling/topsport en in combinatie met (tops)sportevenementen versterkt, c.q. uitgevoerd wordt. De focus daarbij ligt op maximaal bijdragen aan het bereiken van maatschappelijke effecten en resultaten voor het vestigingsklimaat in Limburg. Wielrennen staat daarbij op nummer 1. Maar ook andere speerpuntsporten zoals triathlon, paardensport, handbal, atletiek, tafeltennis, turnen, volleybal en zwemmen zijn belangrijke speerpuntsporten voor Limburg. Op basis van een nader onderzoek kunnen hier in de nabije toekomst nog andere kansrijke sporten aan worden toegevoegd (gedacht wordt hierbij aan de wandelsport om sport en bewegen voor senioren te stimuleren). Eind 2014 zullen de bestaande speerpuntsporten geëvalueerd worden om te bepalen of dit dan nog steeds de meest kansrijke sporttakken zijn om de provinciale beleidsdoelen te realiseren. Om een succesvolle uitvoering van de sportambities bij voornoemde sporttakken te realiseren, dient de thans ingezette koers - en op 28 februari 2011 bekrachtigd middels de ondertekening van samenwerkingsovereenkomsten 2011/2016 met verschillende sportbonden – op basis van provinciale sporttakplannen gecontinueerd te worden.

Naast de ondersteuning van speerpuntsporten ondersteunt de Provincie in samenwerking met de gemeenten het Jeugdsportfonds Limburg en de infrastructuur voor gehandicaptensport in Limburg.

Gezien de bijdrage van sport als doel en als middel aan meerdere beleidsvelden zijn, afgeleid van de hoofddoelstelling van LOA, er vier subdoelstellingen geformuleerd. Deze hebben betrekking op sport-, ruimtelijk-, economisch- en welzijn/zorgbeleid. De vier subdoelstellingen zijn:

Breedtesport en topsport

Versterken van een sportinfrastructuur waardoor een leven lang sporten en bewegen voor iedereen mogelijk is, zowel participatief als prestatief.

Sport en Ruimte

Realiseren van een toekomstbestendig en kwalitatief passend, toegankelijk en laagdrempelig voorzieningenniveau en/of sportaccommodaties die bijdragen aan leefbare, veilige en toekomstbestendige buurten en wijken.

Sport en Economie

Ondersteunen van (top)sportevenementen en initiatieven op het gebied van kennis en innovatie die functioneel zijn binnen de sportinfrastructuur, een economische en maatschappelijke impuls geven en het imago van Limburg versterken.

Sport en Welzijn/Zorg

Verbeteren van de gezondheid van de Limburgers door het verhogen van de maatschappelijke participatie en de betrokkenheid van de sportverenigingen en scholen.

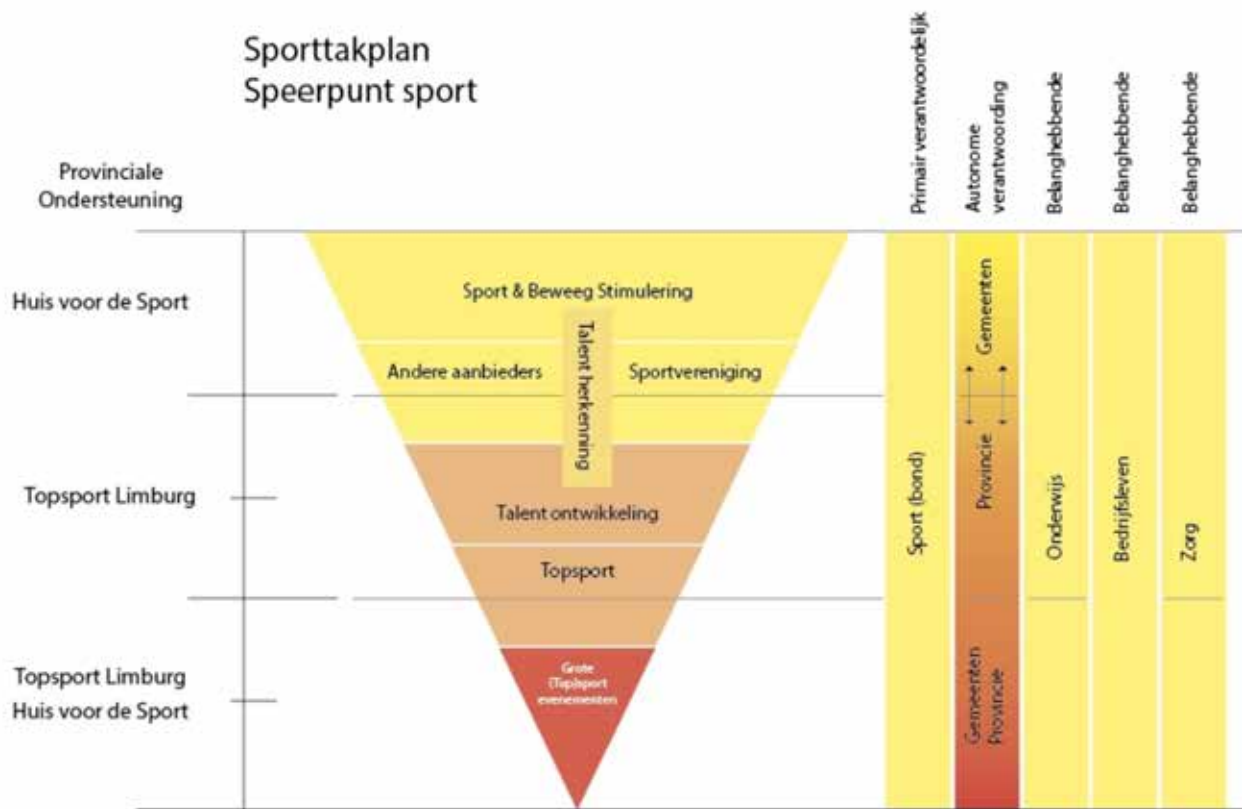
Om bovenstaande doelstellingen te realiseren zijn/worden jaarlijks diverse projecten uitgevoerd.

Deze projecten zijn/worden - op basis van hun doelstelling en maatschappelijk effect - geclusterd in 4 programmalijnen conform bovenstaande subdoelstellingen.

De projecten die plaats vinden binnen het kader van de provinciale speerpuntsporten kunnen aan meerdere subdoelstellingen en/of programmalijnen bijdragen.

Onderstaand een schema, op basis van de opbouw van een speerpuntsport, waarin de rolverdeling en verantwoordelijkheden van partijen op hoofdlijnen is weergegeven.

3.2. Rol en verantwoordelijkheid

In het profiel van de Nederlandse provincies is sport niet als één van de kerntaken opgenomen. Wettelijke taken zijn voornamelijk bij de gemeenten en rijksoverheid belegd. De provincies hebben een autonome bevoegdheid op het terrein van sportbeleid en zetten sport veelal in ter versterking van hun kerntaken op het gebied van ruimte en economie. Mede in die lijn kiest Provincie Limburg ervoor om het onderwerp sport te agenderen en een rol op zich te nemen. Dit is niet nieuw, aangezien de Provincie reeds voor de periode 2006-2008 en voor de periode 2008-2012 een beleidskader sport heeft ontwikkeld en ook voor de periode 2012-2015 sport als autonome taak heeft opgepakt. Om het onderwerp sport te agenderen zijn twee duidelijke redenen:

- Het grijpen van uiteenlopende kansen die sport voor Limburg biedt, vraagt om een regionale samenwerking tussen een groot aantal partijen (bedrijfsleven, overheden, onderwijs, sport en gezondheid) om maatschappelijke vraagstukken aan te pakken. De provincie is het meest geschikt om desgewenst als procesregisseur en als spreekbuis voor de regio op te treden.
- Diverse sportkansen liggen wel op de terreinen waar de provincie vanuit haar kerntaken verantwoordelijk is en ambities heeft geformuleerd.

Rol Provincie

Bij de uitvoering van het sportbeleid neemt de Provincie in meer of mindere mate de volgende rol in:

- aanjagen/stimuleren van ontwikkelingen
- verbinden van partijen
- faciliteren met kennis en middelen

Bij het aanjagen/stimuleren van ontwikkelingen en het verbinden van partijen staat de samenwerking binnen het LOA-netwerk centraal. In het overleg met de partijen uit de ringen wordt nadere afstemming en draagvlak voor de geformuleerde doelstellingen gezocht en worden afspraken gemaakt hoe verschillende partners aan de geformuleerde doelen bijdragen. De Provincie faciliteert op onderdelen ook de uitvoering (zie hoofdstuk 4). Bij deze keuze laat zij zich leiden door de provinciale verantwoordelijkheid voor het economische en ruimtelijke domein (zoals volgt uit het IPO profiel) en door de ambitie van deze coalitie om sportkansen te benutten voor een betere gezondheid en sociale cohesie in de Limburgse samenleving. De Provincie wil nadrukkelijk niet treden in de verantwoordelijkheid van gemeenten, het bedrijfsleven of andere (sport)organisaties en zal een provinciale betrokkenheid op het terrein van sport continu toetsen aan de uitgangspunten van het Coalitieakkoord 2012-2015.

De wijze waarop de Provincie bijdraagt aan de organisatie en versterking van het LOA-netwerk zal de komende periode samen met de partijen uit de ringen verder worden uitgewerkt. Dit is een dynamisch proces, waarbij vanuit het netwerk resultaatgericht en op basis van een programmatische en/of projectaanpak gewerkt wordt.

Bij de uitvoering van de provinciale rol heeft de Provincie diverse middelen tot haar beschikking:

1. Een provinciale steunfunctie voor de ontwikkeling van de breedtesport via het jaarlijkse werkprogramma van Huis voor de Sport Limburg.
2. Een provinciale steunfunctie voor de talentontwikkeling via het jaarlijkse werkprogramma van Topsport Limburg
3. De subsidiëring van projecten
4. Het verlenen van opdrachten
5. Het participeren in projecten met kennis en kunde

De uitvoeringprogramma's van het provinciale sportbeleid zijn leidend voor de wijze waarop de Provincie haar steunfunctie door o.a. Huis voor de Sport Limburg en Topsport Limburg laat uitvoeren. Daarin staat aangegeven welke taken door deze organisatie primair uitgevoerd dienen te worden.

Recentelijk zijn er zelfevaluaties uitgevoerd door het Huis voor de Sport Limburg en Topsport Limburg over de wijze waarop zij de provinciale steunfunctie uitvoeren. Dit met het oog op een efficiënte en resultaatgerichte werkwijze in relatie tot de kerntaken van Provincie Limburg.

4. UITVOERINGSPROGRAMMA'S

In dit hoofdstuk worden de 4 programmalijnen en enkele majeure projecten toegelicht en wordt aangegeven welke effecten worden nagestreefd en op welke wijze de Provincie haar steunfunctie in relatie tot de geformuleerde ambities en doelen vormgeeft.

4.1 Breedtesport en Topsport

Als uitgangspunt is genomen dat iedere Limburger de kans moet krijgen om 'een leven lang te sporten en te bewegen', waarbij het individu zelf de keuze maakt om te presteren (topsport/talenten) of te participeren (breedtesport). Dit vanuit de overtuiging dat sporten en bewegen Limburgers stimuleert om het beste uit zichzelf te halen ('Go for Gold'). Sporten en bewegen draagt bij aan Limburgers met passie, ambitie, trots, wilskracht, uithoudingsvermogen en kracht die ondernemend zijn, grenzen verleggen, samenwerken, plezier hebben en vitaal zijn. Door het creëren van een sterke (top)sportinfrastructuur én cultuur in Limburg krijgt iedere (Lim)burger ook de kans om keuzes te maken, resulterend in een (inter)nationale topregio.

De kern van deze programmalijn is ontwikkelen, versterken en waar nodig veranderen van de provinciale ondersteuningsstructuur in relatie tot breedtesport en talentontwikkeling/topsport. Hierbij wordt weergegeven op welke uitvoeringsprogramma's wordt ingezet.

Beoogde effecten

- Verbetering gezondheid en vitaliteit van jong en oud;
- Versterking/verhoging sociale cohesie en trots van de burgers;
- Ontplooiing talent van de Limburgse jeugd;
- Versterking van de onderwijsstructuur en het onderwijsaanbod.

Provinciale rol

- Concentratie op speerpuntsporten;
- Voorwaarde cofinanciering door derden;
- Provinciaal bereik van de activiteiten;
- Stimuleren samenwerking tussen sport, onderwijs en zorg (de ringen sport, onderwijs en zorg van LOA).

Uitvoeringsprogramma

- Huis voor de Sport Limburg
Via subsidiëring van het werkprogramma en in de vorm van opdrachtverlening wordt bepaald op welke wijze Huis voor de Sport Limburg haar steunfunctie voor de breedtesportontwikkeling invult. Deze omvat:
 - * verenigingsondersteuning
 - * coördinatie provinciale sportstimuleringsprogramma's

- * ondersteuning uitvoering provinciale sporttakplannen advisering gemeenten bij ontwikkeling toekomstbestendig sport-accommodatiebeleid
 - * ondersteuning van de netwerkorganisatie Limburgse Olympische Ambitie
 - * ondersteuning van Sportzone Limburg
 - * ondersteuning organisatie Go for Gold Sportprijs Limburg
- Sportstimuleringsprogramma's
 Op provinciaal niveau wordt middels een projectmatige aanpak, in een samenwerking tussen Huis voor de Sport Limburg, Topsport Limburg en overige sportorganisaties, sportstimuleringsprojecten uitgevoerd op scholen. Deze zijn gericht op de verhoging van de sportdeelname en kwaliteitsverbetering van het beweegonderwijs. Er wordt nadrukkelijk samengewerkt met het verenigingsleven.
 Het uitgangspunt hierbij is dat er wordt ingezet op uitvoeringsgerede en kwalitatief uitstekende sportstimuleringsproducten van sportbonden en/of andere sportaanbieders, waarbij primair ingezet wordt op de provinciale speerpuntsporten. Ook andere sporttakken en gehandicaptensport zijn mogelijk in het aanbod naar scholen. Communicatief worden deze projecten provinciaal aangeboden in het kader van de campagne 'I Go for Gold'.
 Het streven is om jaarlijks minimaal 10.000 jongeren en 1.500 jongeren met een beperking bij speciaal onderwijs te laten deelnemen.
 - Kenniscentrum Sport en Bewegen
 Om de sportinfrastructuur in Limburg te verbeteren en om op een succesvolle wijze de positieve effecten van sport te benutten, wordt de hiertoe benodigde kennis gebundeld door het Huis voor de Sport in een Kenniscentrum. Kennisdragers uit de vijf ringen van de Limburgse Olympische Ambitie dragen hun kennis aan en kunnen vervolgens ook kennis verkrijgen via het Kenniscentrum.
 - Topsport Limburg
 Via subsidiëring van het werkprogramma wordt bepaald op welke wijze Topsport Limburg haar steunfunctie voor de talentontwikkeling invult. Deze omvat:
 - * * het beoordelen en toekennen van een talentstatus aan een sporter;
 - * * het ondersteunen van talenten met een topsportpas;
 - * * het werven van een faciliteiten- en dienstennetwerk ten behoeve van de ondersteuning van talenten;
 - * * ondersteuning uitvoering provinciale sporttakplannen;
 - * * ondersteuning van de ontwikkeling van de netwerkorganisatie de Limburgse Olympische Ambitie;
 - * * ondersteuning organisatie Go for Gold Sportprijs Limburg;
 - * *ondersteuning van Sportzone Limburg.
 Het streven is om het aantal ondersteunde sporttalenten te laten doorgroeien tot 1500 in 2016.

- **Topsport Talentfonds Limburg**
Dit betreft een provinciaal fonds ter ondersteuning van individuele talenten die een internationale talentstatus hebben. Naast de Provincie leveren ook diverse gemeenten en met name het bedrijfsleven een financiële bijdrage aan dit fonds.
- **Nationale en Regionale Trainingscentra (buiten Sportzone Limburg)**
Dit betreft de ontwikkeling van Nationale en/of Regionale trainingcentra buiten Sportzone Limburg
- **Sportontmoeting top- en breedtesport (Go for Gold Sportprijs Limburg)**
Een jaarlijkse sportontmoeting waarbij waardering naar de sporters en het sportveld wordt uitgesproken voor de geleverde inspanningen. Daarnaast vormt het een netwerkplatform voor de LOA-partners.
- **Communicatieplan Sport**
Dit betreft het strategische en operationele communicatieplan sport in het kader van de Limburgse Olympische Ambitie. In hoofdstuk 5 wordt dit nader toegelicht.

4.2. Sport en Ruimte

Sport en bewegen maakt gebruik van ruimte/accommodaties, zowel op het terrein van breedte- als op het terrein van topsport. Specifiek maakt de sport gebruik van binnen- en buitensportaccommodaties en wordt ook de openbare ruimte in steden en dorpen benut om te sporten en bewegen.

Sportaccommodaties zijn duurzame en kostbare voorzieningen en het economisch klimaat en de demografische ontwikkeling vraagt grote aandacht van overheden en andere partijen om een toekomstbestendig en economisch rendabel sportaccommodatiebeleid te ontwikkelen. Centraal hierbij staat dat iedere burger de kans moet krijgen om een leven lang te kunnen sporten en bewegen in zijn/haar omgeving.

Daarnaast is, gezien de toenemende vervlechting tussen verschillende functies zoals onderwijs, sport, recreatie, cultuur, welzijn en zorg, een integrale aanpak op het gebied van sport en ruimte cruciaal. Kortom, als het gaat om de leefbaarheid van dorpen en stadswijken wordt het in stand houden van een adequaat voorzieningenniveau de uitdaging van de komende jaren. Kwalitatief hoogwaardige omgevingen met een regionaal bereik waar naast 'hardware' ook het bouwen van een sociale infrastructuur belangrijk is, zijn een belangrijk speerpunt voor de nabije toekomst. Diverse gemeenten buigen zich momenteel gezamenlijk met sportorganisaties over dit vraagstuk en hebben een behoefte van ondersteuning door de Provincie uitgesproken.

Op het gebied van infrastructuur voor talentontwikkeling op provinciaal niveau zijn diverse nationale en regionale trainingcentra ontwikkeld of in ontwikkeling. Onderzocht moet worden welke accommodaties nog nodig zijn om een kwalitatief hoogstaande infrastructuur voor talentontwikkeling te realiseren, aansluitend bij de provinciale ambities op het terrein van talentontwikkeling. Dit geldt voor bestaande als voor nog nieuw te realiseren trainingcentra. De wiel- en de hippische sport zijn hierbij een speerpunt, gezien de grote effecten van deze sporten voor Limburg.

Door een betere afstemming van de functietoekenning en inrichting kunnen de sportieve potenties van het Limburgse platteland beter worden benut, door zowel mensen van binnen als van buiten Limburg.

Gezien de internationale ligging van Limburg, de kwaliteit van het Limburgs heuvellandschap in relatie tot sport, de kwalitatief hoogwaardige infrastructuur voor topsport en talentontwikkeling en de uitstekende samenwerking tussen de stakeholders uit de vijf ringen, heeft Limburg een grote internationale aantrekkingskracht op het terrein van sport. Deze positie zal actief benut en versterkt worden waar dit kansen biedt voor Limburg op het gebied van economie, branding etc.

Beoogde effecten

- Een toekomstbestendig en bereikbaar sportaccommodatieniveau, waardoor jong en oud aan breedtesportactiviteiten kunnen deelnemen.
- Geschikte topsport trainingsaccommodaties waardoor talentontwikkeling in Limburg kan plaatsvinden.
- Een versterking van de economische spin off (leisure) door sport en bewegen, het Limburgs (heuvel) landschap en/of routenetwerken met elkaar te verbinden.

Provinciale rol

- Concentratie op speerpuntsporten;
- Voorwaarde cofinanciering door gemeenten en/of derden;
- Regionaal/provinciaal bereik van het sportvoorzieningenniveau.

Uitvoeringsprogramma

- Provinciale visie Sport en Ruimte
Huis voor de Sport Limburg ontwikkelt een provinciale visie Sport en Ruimte voor een toekomstbestendig (krimpproof) sportaccommodatiebeleid in Limburg.
- Sportieve omgevingen met regionaal bereik
In samenwerking met gemeenten worden multifunctionele sportaccommodaties ontwikkeld, waarmee een invulling wordt gegeven aan de realisatie van een toekomstbestendige (krimpproof) sportinfrastructuur, waardoor het sport- en beweegaanbod op lokaal/regionaal niveau gewaarborgd blijft.
- Koplopersprojecten paarden- en wielersport
 - * In Noord-, Midden- en Zuid-Limburg worden all-round hippische accommodaties (koplopersprojecten) gerealiseerd.
 - * In alle vijf de Limburgse regio's is een veilige wielieromgeving gerealiseerd.
- Infrastructuur trainingcentra
Onderzocht wordt of voor de bestaande en potentiële trainingcentra de vereiste sportaccommodaties aanwezig zijn.
- Routenetwerken
Ter versterking van de breedtesport en om een impuls te geven aan de toeristische ontwikkeling van Limburg worden (euregionaal) doorlopende routenetwerken onderzocht en ontwikkeld voor de wandel-, mountainbike, wiel-, paarden- en watersport.

4.3. Sport en Economie

Sport heeft een economische waarde en levert een bijdrage aan de positieve uitstraling van een gezonde regio. De aanwezigheid van (top)sport, talenten en onderwijs biedt een sterke omgeving voor sportgerelateerde economische activiteiten op het gebied van innovatie, retail, leisure, gezondheid en evenementen. Volgens een onderzoek uit 2008 wordt aan sport in Nederland jaarlijks € 9,4 miljard uitgegeven (directe aandeel in het Nederlands Bruto Binnenlands Product als ondergrens bedraagt 0,85%). Hierin is de waarde van meer dan 1 miljoen vrijwilligers, de waarde van sport voor de gezondheid en leefbaarheid van de samenleving of bijvoorbeeld voor Holland Branding niet meegenomen. Samenwerking van het Limburgse bedrijfsleven rondom (top)sport is cruciaal om de innovatieve mogelijkheden en de economische waarde van sport te benutten. Het provinciale sportbeleid zal erop gericht zijn om deze samenwerking te stimuleren.

Topevenementen op het terrein van sport en cultuur versterken het imago en de economie van Limburg. Daarnaast hebben topsportevenementen een stimulerende werking voor de breedtesport en bieden zij tevens een podium voor Limburgse topsporters en talenten om zich (inter)nationaal te etaleren (ontplooiing jong talent). Daarnaast worden evenementen gebruikt door bedrijven om te netwerken en bedrijfsdoelen te realiseren. Het is een waardevaste investering in de toeristensector (vrijtijdseconomie), de werkgelegenheid en de kwaliteit van onze samenleving.

Beoogde effecten

- Versterking van de economie (toerisme/horeca) in Limburg.
- Branding van Limburg als een vooruitstrevende en aantrekkelijke internationale top- en kennisregio voor bedrijven en burgers.
- Stimuleren, inspireren van burgers om te gaan sporten.

Provinciale rol (bij uitvoeringsprogramma's)

- Concentratie op speerpuntsporten;
- Voorwaarde cofinanciering door gemeenten en/of derden; Regionaal/provinciaal bereik van de sportactiviteiten;
- Stimuleren samenwerking tussen sport en bedrijfsleven (de ringen sport en bedrijfsleven van LOA).

Uitvoeringsprogramma

- Topsportevenementen
- * (Top)sportevenementen met een grote bijdrage voor breedtesport, talentontwikkeling, branding en economische impuls van de regio worden ondersteund. Hiertoe behoren de structurele Topevents (bijv. Volta Limburg Classic, Parelloop, Powerman, Triatlon Stein en Limburgse Handbal Dagen) en incidentele topsportevenementen (bijv. EK's en WK's). Meer dan 25.000 breedtesporters nemen in totaal deel aan de (top)sportevenementen.
 - * Op basis van het Limburgs Wielerplan en de ambities van de Limburgse wielergemeenten, worden majeure Limburgse wielerevenementen ondersteund.
 - * Een internationaal topsportevenement met een grote spin off voor de economie en de branding van Limburg wordt binnengehaald.

- **Coördinatiecentrum sportevenementen**
Het plannen van (wieler)sportevenementen wordt door Huis voor de Sport Limburg i.s.m. gemeenten centraal gecoördineerd teneinde een afgestemde vergunningverlening te realiseren, overlast te voorkomen en veiligheid te vergroten.
- **Internationale top trainingsregio**
Limburg heeft zich voor meerdere sporten (o.a. wielrennen, paardensport, atletiek) ontwikkeld tot een internationale toptrainingsregio, waar buitenlandse sportploegen hun trainingsprogramma's kunnen uitvoeren. Potentiële buitenlandse sportorganisaties worden hiertoe proactief benaderd.
- **Sportcongressen, netwerkbijeenkomsten**
Jaarlijks wordt in het kader van de Limburgse Olympische Ambitie een netwerkbijeenkomst georganiseerd in samenwerking met de vijf ringen.
Er zal een onderzoek plaatsvinden welke sportcongressen (bijv. sportmedisch, sport- en innovatie) in Limburg kunnen plaatsvinden, die een regionale economische impuls genereren, en/of bijdragen aan de ontwikkeling van Limburg als een internationale (top)kennis regio.
- **Onderzoek naar de effecten voor Limburg van de wielersport en de paardensport**
Voor beide sporttakken zal een onderzoek worden verricht naar de positieve effecten op het terrein van sportstimulering, gezondheidsverbetering, talentontwikkeling, economische impuls en de branding van Limburg.
- **Technodrome**
Een haalbaarheidsonderzoek naar een innovatieve indoor top-trainingswielerbaan met verbindingen naar andere speerpuntsporten wordt ondersteund. Op basis van de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek worden verdere stappen (ontwikkeling Businessplan en rol Provincie) onderzocht.
- **Schaats/zwemomgeving**
Een haalbaarheidsonderzoek naar een bovenregionale schaats/zwemomgeving in de Westelijke Mijnstreek wordt binnen Sportzone Limburg onderzocht. Op basis van de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek worden verdere stappen (ontwikkeling Businessplan en rol Provincie) onderzocht.

4.4 Sport en Welzijn/Zorg

Er is geconstateerd dat de gezondheid van de Limburgers beneden het landelijk gemiddelde ligt. Vooral ernstig overgewicht komt aanmerkelijk vaker voor in Limburg dan in de rest van Nederland, en dan met name in Zuid-Limburg.

De demografische ontwikkelingen (vergrijzing, ontgroening en individualisering) zullen de problemen versterken. Het aantal ouderen zal de komende jaren fors toenemen. Gelet op de dreigende tekorten op de arbeidsmarkt is het essentieel dat werknemers van middelbare en oudere leeftijd zo lang mogelijk voor de arbeidsmarkt beschikbaar blijven en ook sociaal/maatschappelijk actief blijven.

Door een groter en beter sport- en beweegaanbod aan te bieden, gericht op risicogroepen waaronder met name ook 50-plussers, wordt er naar een actieve en gezonde leefstijl gestreefd.

Iedereen heeft recht op sport en bewegen. Dat geldt ook voor burgers (jong en oud) met een beperking en voor kinderen waarvoor het gezien hun thuissituatie geen vanzelfsprekendheid is dat zij kunnen deelnemen aan sport- en beweegactiviteiten. De Provincie zal ook de sport- en beweegdeelname van deze doelgroepen op provinciaal niveau stimuleren, maar zal hierbij de gemeenten nadrukkelijk aanspreken op hun primaire verantwoordelijkheid voor deze doelgroepen.

De concrete invulling en uitvoering van deze programmaliijn wordt verbonden met de programmaliijnen van de op te stellen en uit te voeren Agenda voor Gezondheid en Zorg.

Beoogde effecten

- Verbetering gezondheid bij specifieke doelgroepen met een chronische ziekte en/of een verhoogd gezondheidsrisico;
- Realisatie voor een provinciaal sport- en beweegaanbod voor burgers (jong en oud) met een beperking;
- Verhogen sportdeelname door jongeren, voor wie sportdeelname vanwege o.a. financiële redenen geen vanzelfsprekendheid is;
- Verhogen sport- en beweegdeelname van werknemers, gericht op het in standhouden c.q. verbeteren van hun gezondheid.
- Verbeteren van de sociale cohesie

Provinciale rol (bij uitvoeringsprogramma's)

- Voorwaarde cofinanciering door gemeenten en/of derden;
- Regionaal/provinciaal bereik van de sport- en beweegactiviteiten;
- Stimuleren samenwerking tussen sport- en zorgaanbieders en bedrijfsleven (de ringen zorg, bedrijfsleven en sport van LOA).

Uitvoeringsprogramma

- Innovatieve beweegprojecten
Dit betreffen beweegprojecten voor doelgroepen met een chronische ziekte of een verhoogd gezondheidsrisico (overgewicht, ouderen)
- Bedrijfsport
De ontwikkeling van majeure sportprogramma's voor het bedrijfsleven wordt ondersteund. Hierbij wordt aansluiting nastreefd bij de provinciale speerpuntsporten.
- Gehandicaptensport
Zowel jongeren als ouderen met een functiebeperking worden via een provinciale infrastructuur financieel en/of met overige middelen ondersteund om structureel te kunnen deelnemen aan sportactiviteiten en/of bewegingsrecreatie. Basissport Limburg is een voorbeeldorganisatie met een provinciale infrastructuur voor een segment van deze doelgroep. Gemeenten worden pro-actief benaderd om deze doelgroep te ondersteunen vanwege haar verantwoordelijkheid vanuit de WMO en de Zorgwet.
In samenwerking met experts uit deze sector zal onderzocht worden hoe de provinciale infrastructuur voor sporten en

bewegen van de gehandicaptensport in Limburg moet worden vormgegeven en welke rol het Huis voor de Sport Limburg hierbij heeft.

- **Jeugdsportfonds**

Voor kansarme jongeren wordt een provinciale infrastructuur ondersteund, die erop gericht is dat sport en bewegen voor deze doelgroep mogelijk wordt gemaakt en blijft. Hiertoe wordt het Jeugdsportfonds Limburg financieel ondersteund en worden de gemeenten pro-actief benaderd om hun verantwoordelijkheid te nemen bij de ondersteuning van de onderhavige doelgroep.

Het streven is om in de periode 2013 – 2015 het aantal ondersteunde kansarme jongeren via het Jeugdsportfonds Limburg te laten groeien tot 2000 per jaar, indien de situatie hiertoe aanleiding geeft

4.5. Majeure projecten

Binnen het provinciale sportbeleid zijn vooralsnog 2 majeure projecten benoemd, die vanuit een programmatische aanpak worden uitgevoerd:

- **Sportzone Limburg**

Dit is het centrum voor topsport, talentontwikkeling en breedtesport in de regio Sittard-Geleen. Partijen uit de sport, het onderwijs, het bedrijfsleven, de zorg en de overheid bundelen hun krachten om te komen tot een topsportklimaat op Olympisch niveau; Sportzone Limburg vormt hierbij een belangrijk knooppunt voor de Limburgse Olympische Ambitie. Deze samenwerking moet leiden tot betere (top)sportprestaties, optimale talentontwikkeling, nieuwe kennis en innovatie. Sportzone Limburg focust op sporten met wortels in de regio: atletiek, handbal, wielrennen, triathlon, (vrouwen)voetbal en tafeltennis. Ook gehandicaptensport, voornamelijk geconcentreerd in Sportpark de Haamen te Beek, breedtesport en leisure zijn belangrijke onderdelen. Op basis van een programmatische aanpak worden de door de samenwerkende overheden en de overige partijen geformuleerde ambities uitgevoerd. De uitvoering vindt plaats via vier programmalijnen (Sport, Economie, Onderwijs en Gebiedsontwikkeling).

Beoogde effecten

- Versterking economische kracht Westelijke Mijnstreek
- Aanjagen en ontwikkelen van innovaties rondom sport
- Versterking onderwijsaanbod
- Versterking gebiedsontwikkeling

Provinciale rol

- Coördinatie en financiering van Nationale en Regionale Trainingcentra, behorende bij de provinciale speerpuntsporten, conform de Regeling Trainingcentra Sportzone Limburg
- Stimuleren samenwerking LOA-netwerk en Sportzone Limburg

- **Hippisch Centrum Park de Peelbergen**

Provincie Limburg, de gemeente, Horst aan de Maas en regio Venlo hebben de ambitie om binnen Park de Peelbergen een gebiedontwikkeling te realiseren gericht op het creëren van:

- * - een hippische omgeving/ sportzone als podium voor de Limburgse paardensportsector aansluitend op het Limburgs Paardensport Plan en de Limburgse Olympische Ambities;
- * - een leisure-attractie aansluitend bij de aanwezige toeristische recreatieve infrastructuur. Dat alles passend binnen het landschappelijke decor van de Peel, met als doel regionale economische structuurversterking.

Beoogde effecten

- Sport: Het creëren van een hippische koplopersomgeving waar de hippische disciplines op alle niveaus beoefend kunnen worden met een lokale en regionale spin-off voor breedtesport, talentontwikkeling en topsport.
- Economisch : Versterken van hippische bedrijvigheid qua kwantiteit en kwaliteit met nationale en internationale aantrekkingskracht gericht op regionale economische structuurversterking
- Ruimtelijk: Invulling geven aan de gebiedsontwikkeling Park de Peelbergen passend binnen het landschappelijk decor van de Peel en aansluitend bij reeds aanwezige infrastructuur

Provinciale rol

- De gebiedsontwikkeling als totaal en de hiervan deel uitmakende onderdelen zijn marktgedreven initiatieven. De Provincie heeft samen met de andere betrokken overheden een aanjagende en faciliterende rol om de ontwikkeling planologisch/ beleidsmatig maximaal te faciliteren.

5. COMMUNICATIE

Communicatie kan actief een bijdrage leveren aan een ontwikkeling dat meer Limburgers gaan sporten en bewegen, dat veel toeschouwers en deelnemers naar Limburgse evenementen komen, dat buitenlandse talentopleidingen zich gaan vestigen in Limburg, dat goede voorbeelden in de ene gemeente kunnen worden overgenomen door andere gemeenten, dat sporthelden anderen stimuleren om het beste uit zichzelf te halen.

Binnen de uitvoering van het sportbeleid is er sprake van meerdere vormen van communicatie:

- het actief uitdragen van de provinciaal ondersteunde uitvoeringsprogramma's/projecten, waardoor de burger en maatschappelijke organisaties zien dat deze gerealiseerd zijn met steun van de Provincie;
- het actief communiceren van sportprojecten, -evenementen en -faciliteiten (Sportzone Limburg) onder potentiële deelnemers, toeschouwers, bedrijven, opleidingen, talenten etc. uit binnen- en buitenland. Zij worden enthousiast gemaakt om hieraan deel te nemen;
- het stimuleren en onderhouden van samenwerking tussen de partners die actief zijn binnen de vijf ringen van de Limburgse Olympische Ambitie;

Gezien het belang van communicatie bij het realiseren van de effecten van het provinciale sportbeleid, binnen de contouren van de Limburgse Olympische Ambitie, is er opdracht verleend om een strategisch en operationeel communicatieplan te ontwikkelen. Op basis van dit plan worden er communicatie- activiteiten uitgevoerd, die opgenomen worden in een jaarlijks vast te stellen Uitvoeringsprogramma Sport. (zie bijlage).

6. FINANCIËLE KADERS

Breedtesport en Topsport			
	2013	2014	2015
Huis voor de Sport Limburg	€ 928.284,00 (1)	€ 928.284,00 (1)	€ 928.284,00 (1)
Sportstimulering	€ 1.400.000,00	€ 1.400.000,00	€ 1.400.000,00
Topsport Limburg	€ 300.000,00	€ 300.000,00	€ 300.000,00
Provinciale Talentencentra	€ 140.000,00	€ 140.000,00	€ 140.000,00
Sport en Economie			
	2013	2014	2015
(Top)sportevenementen	€ 475.000,00	€ 475.000,00 (2)	€ 475.000,00 (2)
Coördinatiecentrum sportevenementen	€ 25.000,00	€ 25.000,00 (2)	€ 25.000,00 (2)
Sportcongressen	€ 50.000,00	€ 50.000,00 (2)	€ 50.000,00 (2)
Technodrome	PM	PM	PM
Sport en Ruimte			
	2013	2014	2015
Sportieve omgevingen	€ 150.000,00	€ 150.000,00 (2)	€ 150.000,00 (2)
Veilige wielieromgevingen	€ 200.000,00	€ 200.000,00 (2)	€ 200.000,00 (2)
Routenetwerken	PM	PM	PM
Infrastructuur trainingcentra	PM	PM	PM
Sport en Welzijn/Zorg			
	2013	2014	2015
Basissport Limburg	€ 100.000,00	€ 100.000,00	€ 100.000,00
Jeugdportsfonds	€ 75.000,00	€ 75.000,00	€ 75.000,00
Innovatieve beweegprojecten	€ 260.000,00	€ 260.000,00 (2)	€ 260.000,00 (2)
Majeure projecten			
	2013	2014	2015
Programmatische aanpak Limburgse Olympische Ambitie	€ 150.000,00	PM	PM
Sportzone Limburg	€ 595.000,00	€ 595.000,00	€ 595.000,00
Hippisch Centrum Park de Peelbergen	PM	PM	PM

(1) resultaat zelfevaluatie wordt in 2013 verwacht en in begroting verwerkt

(2) dekking gedeeltelijk of niet voorzien in meerjarenraming, meenemen in voorjaarsnota 2013

7. MONITORING

Bij de uitvoering van het provinciale sportbeleid dienen de beoogde resultaten en effecten meetbaar te zijn. Om dit te realiseren zijn meetbare indicatoren opgesteld.

Projecten die provinciaal ondersteund worden, dienen vooraf inzichtelijk te maken aan welke indicatoren de beoogde resultaten invulling geven.

Na afronding van een project dient in de eindrapportage aan de hand van de vooraf vastgestelde indicatoren aangegeven te worden of de beoogde resultaten gehaald zijn.

Indicatoren

Het provinciale sportbeleid richt zicht op de ondersteuning van breedtesport, talentontwikkeling en (top)sportevenementen. Om de resultaten van de provinciale ondersteuning te meten zijn de volgende indicatoren benoemd:

Breedtesport	<ul style="list-style-type: none">• de omvang van de sportparticipatie• het aantal door het Jeugd sportfonds Limburg ondersteunde kinderen.
Talentontwikkeling	<ul style="list-style-type: none">• het aantal ondersteunde talenten per talentcategorie
(Top)sportevenementen	<ul style="list-style-type: none">• het aantal ondersteunde (top)sportevenementen

8. BIJLAGEN

Bijlage 1 TERUGBLIK RESULTATEN SPORTNOTA 2008 – 2012

Resultaten

Op 4 juli 2008 werd de Sportnota 2008 – 2012 vastgesteld door Provinciale Staten. Met deze sportnota heeft Provincie Limburg een impuls gegeven aan de ontwikkeling van breedtesport, talentontwikkeling en sportevenementen. De nota was tot stand gekomen in samenwerking met provinciale en landelijke partijen uit de sectoren onderwijs, overheid, economie, zorg en sport. Het was de eerste provinciale nota mede ontwikkeld was op basis van het nationale Olympisch Plan. Daarna volgden nog diverse andere provincies met nieuw sportbeleid op basis van het Olympisch Plan. Hieronder volgen de resultaten in deze periode:

a) Breedtesport, Talentontwikkeling/topsport

- Het werkplan van Huis voor de Sport Limburg wordt jaarlijks financieel ondersteund. De belangrijkste resultaten over de periode 2008-2012 zijn:
 - * Er zijn adviserings- en ondersteuningswerkzaamheden (zoals verenigingsondersteuning, deskundigheidsbevordering) verricht voor sportorganisaties (verenigingen en bonden), onderwijs- en welzijnsinstellingen en gemeenten (back-office).
 - * Nagenoeg alle gemeenten beschikken over een geformuleerd en vastgesteld sport- en beweegbeleid.
 - * Tal van projecten c.q. pilots op het gebied van sport en bewegen hebben het sportklimaat in Limburg naar een hoger plan getild (o.a. speciaal sport- en beweegbeleid voor senioren, Special Olympics, trajecten vereniging van de Toekomst).
 - * Gemeenten die in aanmerking komen/kwamen voor en/of deelnemen aan de NASB impuls (Nationaal Actieplan Sport en Bewegen) zijn geadviseerd en ondersteund middels een daarvoor ontwikkeld plan van aanpak
 - * Op het gebied van Buurt-Onderwijs-Sport (BOS) zijn diverse gemeenten geadviseerd en ondersteund bij het formuleren van beleid c.q. het opstellen van plannen van aanpak rondom de aanstelling van combinatiefuncties.
 - * De sportdatabank is sinds 2009 toegankelijk voor alle organisaties en burgers in Limburg en verder in doorontwikkeling. Tevens is de sportdatabank ter beschikking gesteld en toegankelijk gemaakt voor de huisartsen en gezondheidspraktijken van Zuid Limburg.
 - * Met betrekking tot de versterking van de infrastructuur van de gehandicapten sport zijn de regionale samenwerkingverbanden 'Iedereen Kan Sporten' in Noord-Limburg (9 gemeenten), in Midden-Limburg (7 gemeenten) en in de regio Westelijke Mijnstreek (4 gemeenten) gestart en in uitvoering.
 - * Verenigingen van gehandicapte sporters zijn ondersteund bij de bekostiging van de bovenlokale vervoerskosten via de vervoersregeling die wordt uitgevoerd. Deze regeling wordt jaarlijks optimaal benut.
 - * De aanpak van de regionale overlegtafels c.q. regioplannen heeft in een aantal regio's geleid tot afstemming m.b.t. ontwikkelingen rondom sport(stimuleringsprogramma's) en afstemming inzake kansrijke regionale samenwerkingsverbanden en de inventarisatie van voorzieningen.

- * Specifiek in de Sportzone Limburg is de verbinding c.q. aanhaking gemaakt met topsport en talentontwikkeling
 - * De kadernotitie over 'Sport en Ruimte' c.q. sportieve omgevingen. Diverse gemeenten zijn begeleid bij de ontwikkeling van sportieve omgevingen.
 - * Een aantal speerpuntsporten is actief ondersteund wat betreft de invulling/uitvoering van provinciebrede sportstimuleringsprogramma's c.q. breedtesport en evenementen (mede op basis van de in 2011 getekende samenwerkingsovereenkomsten met de bonden). Tevens ook via de trajecten Vereniging van de Toekomst en Verenigingsadvisering. De nadruk ligt hierbij op de sporten handbal, wielrennen en paardensport, triathlon en atletiek.
 - * Organisatie, coördinatie en advies van specifieke side-events voor de jeugd.
 - * Overleg en coördinatie met diverse gemeenten en wielerevenement organisatoren om (wielevenementen) beleid te ontwikkelen, waardoor de overlast van evenementen in de (eu)regio beperkt wordt.
- Diverse provinciebrede sportstimuleringsprogramma's zijn gestart en in uitvoering, waaronder Limburgs Wielplan, Limburgs Paardensport Plan, Atletiekplan IRun2BFit, Limburgs Tafeltennisplan, Limburgs Triathlonplan, Iedereen kan Sporten (voor mensen met een beperking).
 - Jaarlijks is het werkplan van Basissport Limburg ondersteund, waardoor bewegingsrecreatie voor 600 verstandelijk en meervoudig gehandicapten in heel Limburg mogelijk is.
 - De Special Olympics voor sporters met een beperking zijn op een succesvolle wijze in Noord Limburg georganiseerd.
 - Jaarlijks is het werkplan van Jeugdsportfonds Limburg ondersteund, waardoor kansarme kinderen financieel ondersteund zijn om te gaan sporten. Vanaf 2007 (500 kinderen) is jaarlijks het aantal ondersteunde kinderen toegenomen.

	2009	2010	2011	2012
Ingediende aanvragen		1520	1874	777 *)
Toegekende aanvragen	1164	1353	1589	
Aantal participerende gemeenten	7	12	16	18 **)
Financiële bijdrage Provincie	€ 75.000,-	€ 75.000,-	€ 75.000,-	€ 75.000,-
Financiële bijdrage gemeenten	€ 60.507,-	€ 81.534,-	€ 166.285,-	€ 144.745,-
Financiële bijdrage Jeugdsportfonds Nederland	€ 13.515,-	€ 25.417,-	€ 29.251,-	€ 12.893,- ***)
Fondsenwerving provinciaal fonds	€ 50.000,-	€ 24.053,-	€ 16.625,-	€ 34.189,- ***)
Totaal	€ 199.022,-	€ 206.004,-	€ 287.161,-	€ 266.827,-

*) tot 1 oktober 2012 in systeem Jeugdsportfonds Limburg verwerkt, exclusief gemeenten Venlo en Sittard-Geleen

***) Participerende gemeenten 2012

Beesel, Bergen, Gennep, Heerlen, Horst aan de Maas, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Nederweert, Peel en Maas, Roermond, Sittard-Geleen, Stein, Venray, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Weert. Gemeente

Beek heeft in 2012 te kennen gegeven om het Jeugdsportfonds Limburg vanaf 2013 te ondersteunen. 15 gemeenten participeren niet: Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Kerkrade,

Landgraaf, Meerssen, Mook en Middelaar, Nuth, Onderbanken, Roerdalen, Schinnen, Simpelveld, Vaals, Voerendaal

***) stand per 21 november 2012

- Er zijn 20 sportieve omgevingen en/of multifunctionele accommodaties met een sportfunctie financieel ondersteund.

- Het Masterplan 365 Dagen Amstel Gold Race is gerealiseerd in samenwerking met diverse Limburgse wielergemeenten. Hierdoor kunnen recreanten 365 dagen per jaar de route van de Amstel Gold Race fietsen. Het Limburgs heuvellandschap wordt hiermee versterkt als A-accommodatie voor de wielersport. In 13 Limburgse gemeenten is de aanstelling van 78,7 FTE combinatiefunctionarissen financieel ondersteund.
- Topsport Limburg heeft 1100 Limburgse talenten en topsporters ondersteund met faciliteiten en financiën. Provinciale sportontmoeting (Sportgala) heeft jaarlijks plaatsgevonden, waarbij waardering wordt gegeven aan de prestaties van talenten, topsporters, vrijwilligers en breedtesport.
- Uitvoering van Limburgse structurele en incidentele (top)sportevenementen met een belangrijke bijdrage aan de breedtesport (o.a. Maastrichts Mooiste, Parelloop, Powerman, Venloop, Cityrun Roermond, Limburgse Handbal Dagen, EK Handbal voor dames < 19 jaar, Internationale Menwedstrijden Horst, Marktplaats Polsstokhoogspringen). In totaal hebben hieraan jaarlijks ruim 25.000 breedtesporters deelgenomen.
- Het Limburgs Wielerevenementenplan is succesvol uitgevoerd, waarbij diverse wielerevenementen in Limburg zijn ondersteund zoals Hel van het Mergelland, Cyclocross Heerlen, Cauberg Cross, Enecotour Sittard-Geleen en Roermond, Ronde van Limburg, Olympia's Tour in Beesel en Buchten, Kernennomloop Echt-Susteren, netwerkmeeting Limburgs Wielersplan Amstel Gold Race, NK Mountainbike Marathon. Ook aan deze wielerevenementen hebben duizenden breedtesporters deelgenomen en zijn specifieke side-events voor de jeugd georganiseerd door de Wielersfederatie Limburg en Huis voor de Sport Limburg. In 2008, 2009 en 2010 zijn tijdens de Bedrijven Kontakt Dagen activiteiten georganiseerd die erop gericht waren om meer steun van het bedrijfsleven voor sport te realiseren en om het bedrijfsleven met economische kansen rondom sport in contact te brengen.
- Met diverse sportbonden zijn provinciale sporttakplannen ontwikkeld, zoals het Limburgs Wielersplan, het Limburgs Handbalplan, het Limburgs Paardensportplan, het Limburgs Atletiekplan, het Limburgs Tafeltennisplan, het Limburgs Triatlonplan.
- Met diverse sportbonden zijn de provinciale sporttakplannen vastgelegd in meerjarige samenwerkingsovereenkomsten voor de periode tot en met 2016. Dit geldt voor de sporttakken wielrennen, handbal, triatlon, atletiek en tafeltennis. De meerjarenovereenkomsten met de hippische- en de voetbalbond zijn in voorbereiding.
- In 2012 hebben vele organisaties uit het bedrijfsleven, de overheid, het onderwijs, de zorg en de sport (de zogenaamde vijf ringen) de strategische visie van de Limburgse Olympische Ambitie (LOA) omarmd. Tijdens een netwerkmeeting bij het WK Wielrennen op 22 september 2012 hebben diverse ambassadeurs uit het bedrijfsleven, de overheid, de sport, het onderwijs en de zorg zich verbonden aan LOA.

b) Sportzone Limburg:

- Ondertekening bestuursovereenkomst Regeling Trainingcentra Sportzone Limburg, waarin met de regiogemeenten meerjarige afspraken (t/m 2014) zijn gemaakt voor exploitatiebijdragen aan de trainingcentra in Sportzone Limburg;
- Ontwikkeling afstudeerrichting Sportmanagement en Sportbiometrie (HS Zuyd);
- Het leerbedrijf Sprint is gestart;
- Besluit tot vestiging DaCapo College, ROC Leeuwenborgh en Arcus College in Sportzone Limburg;
- Businessplan Sportinfrastructuur en aanvullende voorzieningen geaccordeerd;

- Het samenwerkingsverband TOSS is uitgebreid met Hogeschool Zuyd;
- Het Topsport Expertise & Innovatie Centrum is gestart en in uitvoering;
- Het Orbis Topsport Medisch Samenwerkingsverband is gecertificeerd;
- Het bid voor de ontwikkeling van het economisch concept van de omgeving van het Fortuna Stadion is geaccordeerd;
- Fitland heeft contracten afgesloten met I-VY en Wilma Running voor de vestiging in het Fitland gebouw;
- De bouw van de onderwijs en sportfaciliteiten (Fitland Onderwijs & Sport) is gestart;
- De eerste fase van de realisatie van het Sportlandgoed De Haamen is afgerond. Er is een extra sporthal in gebruik genomen, het zwembad en de bestaande sporthal zijn gerenoveerd en er is een dagactiviteitencentrum voor SGL ontwikkeld;
- Het definitieve ontwerp voor de verder doorontwikkeling van het gehele sportlandgoed de Haamen is gaccordeerd door de Raad van de gemeente Beek;
- Oplevering en ingebruikname 2e sporthal De Haamen;
- De uitvoering van de Nationale Training Centra (NTC's) Triatlon, Polsstokhoogspringen en Handbal en de Regionale Training Centra (RTC's) Atletiek, Wielrennen, Vrouwenvoetbal, Zaalvoetbal, Handbal en Tafeltennis zijn financieel ondersteund;
- Met de KNWU is een intentieovereenkomst gesloten tijdens de Olympische Spelen in Londen om het NTC Wegwielrennen Klim in Limburg te ontwikkelen en te vestigen.

Budget

Om de Sportnota 2008 – 2012 uit te voeren heeft Provinciale Staten jaarlijks een budget ter beschikking gesteld voor de uitvoering van de diverse programma's.

Onderstaand is het sportbudget weergegeven:

Jaar	Onderdeel	Bedrag	Percentage
2009			
	Breedtesport	€ 1.910.000,00	63,4%
	Talentontwikkeling & topsport (*)	€ 1.100.000,00	36,6%
2010			
	Breedtesport	€ 2.200.000,00	73,0%
	Talentontwikkeling & topsport (*)	€ 810.000,00	27,0%
2011			
	Breedtesport	€ 2.440.000,00	74,5%
	Talentontwikkeling & topsport (*)	€ 840.000,00	25,5%
2012			
	Breedtesport	€ 3.445.784,00	77,5%
	Talentontwikkeling & topsport (*)	€ 997.500,00	22,5%

(*) inclusief budget voor sportevenementen

Onderstaand sportbudget is exclusief het budget voor Sportzone Limburg en incidentele bijdragen voor de projecten WK Wielrennen 2012 en Limburg Bridge to London.

Jaar	Onderdeel	Bedrag
2009		
	Sportzone Limburg * Proces- en programmamiddelen	€ 200.000,00
	WK Wielrennen 2012	€ 3.000.000,00
2010		
	Sportzone Limburg * Proces- en programmamiddelen * De Haamen *) * Trainingcentra (vrouwenvoetbal, wielrennen en handbal) *)	€ 420.000,00 € 1.500.000,00 € 250.000,00
	Limburg Bridge to London	€ 100.000,00
2011		
	Sportzone Limburg * Proces- en programmamiddelen * Aankoop Fitland *)	€ 300.000,00 € 6.425.000,00
	Limburg Bridge to London	€ 100.000,00
	WK Wielrennen 2012	€ 1.500.000,00
2012		
	Sportzone Limburg * Proces- en programmamiddelen * Regeling Trainingcentra Sportzone Limburg *) * Topsport Expertise en Innovatie centrum *) * Sportinfra *)	€ 104.000,00 € 595.000,00 € 500.000,00 € 1.100.000,00
	Limburg Bridge to London	€ 100.000,00

*) dit betreft het provinciale deel (50%) van Regiofonds middelen

Bijlage 2 Trends en ontwikkelingen

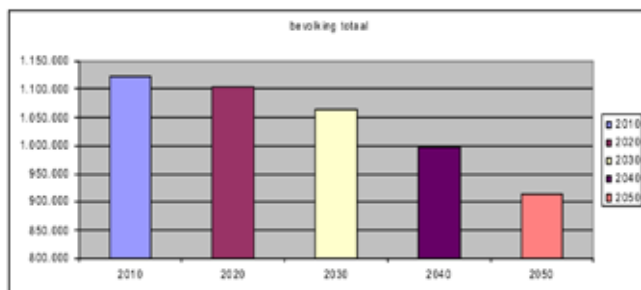
Demografische ontwikkelingen

Limburg is koploper ten aanzien van de demografische omslag in ons land. Het is tot nu toe de enige provincie waar het totale inwoneraantal structureel daalt (vanaf 2002). De regio Zuid-Limburg wordt in rijksnota's aangeduid als topkrimpregio en de regio's Midden Limburg en Noord Limburg zijn benoemd als anticepeerregio. Uniek is ook dat de daling zowel op het platteland als in het stedelijk gebied (Parkstad) plaatsvindt. Bovendien is sprake van een drastische verandering van de bevolkingssamenstelling. In 2040 is het aantal jongeren ten opzichte van 1970 gehalveerd en het aantal ouderen verviervoudigd. De potentiële beroepsbevolking (15-64 jaar) daalt al vanaf 1995 en is in 2040 ruim één derde kleiner dan in 1970. Bevolkingsdaling is een opgave voor de lange termijn met een aantal korte termijn urgenties, die ook voor het voorliggende kader van belang zijn. Zo zal het, om een tekort aan arbeidskrachten te beperken, belangrijk zijn om de Limburgse werknemers zo lang mogelijk gezond en vitaal te houden. Daarnaast zal de ontgroening en bevolkingsafname leiden tot een afname van het aantal verenigingen met ca 30% in de komende 10 jaar. Dat heeft ingrijpende gevolgen voor het voorzieningsniveau en de leefbaarheid.

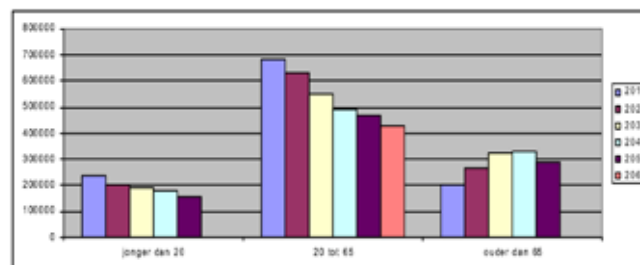
Ontwikkeling ledenaantallen in Limburg

De demografische ontwikkeling in Limburg (krimpsituatie) heeft gevolgen voor de ontwikkeling van ledenaantallen van de Limburgse sportverenigingen. Op basis van de ledenaantallen van 277 verenigingen zijn de gevolgen van de demografische ontwikkeling in Limburg voor de ontwikkeling van ledenaantallen onderstaand in beeld gebracht.

21e eeuw: een toekomst met minder mensen

Sterke daling van het aantal werknemers

leeftijd	leden 2010 *	index 2010-2025 (2010=1) **	leden 2025	absoluut verschil
0-4	1.390	0,98	1.362	-28
5-9	24.290	0,83	20.161	-4.129
10-14	44.610	0,78	34.796	-9.814
15-19	31.070	0,74	22.992	-8.078
20-24	18.160	0,89	16.162	-1.998
25-29	13.000	1,03	13.390	390
30-34	11.390	1,10	12.529	1.139
35-39	12.360	0,88	10.877	-1.483
40-44	18.160	0,67	12.167	-5.993
45-49	19.450	0,62	12.059	-7.391
50-54	16.230	0,77	12.497	-3.733
55-59	14.290	0,99	14.147	-143
60-64	13.970	1,09	15.227	1.257
65-69	10.100	1,31	13.231	3.131
70-74	6.230	1,42	8.847	2.617
75-79	2.940	1,57	4.616	1.676
80-84	1.070	1,50	1.605	535
85-89	420	1,58	664	244
90+	0	2,31	0	0
Totaal	261.740	0,88	230.331	-31.409

* Bron: NOC*NSF, KISS dataset 2012, afgerond. Meest actuele cijfers: 2010.

Optelling van alle Limburgse leden van bij NOC*NSF aangesloten bonden, ontdubbeld. Indien leeftijd van een lid onbekend was, is dit lid wel meegenomen in totaal.

** Bron: Etil, Prognose prognose 2012, afgerond. Meest actuele prognose: 2012.

Let op: het betreft hier een indicatie, onder voorbehoud van onnauwkeurigheden of bijstelling. Genoemde prognoses onafhankelijk van beleid, bijvoorbeeld:

- het grote aantal ouderen zal niet naar een vereniging gaan als een vereniging daar geen passend aanbod voor heeft, en
- ontgroening/krimp kan minder hard aankomen als een vereniging extra inzet op krimpende leeftijdscategorieën).

Gezondheid – zorg

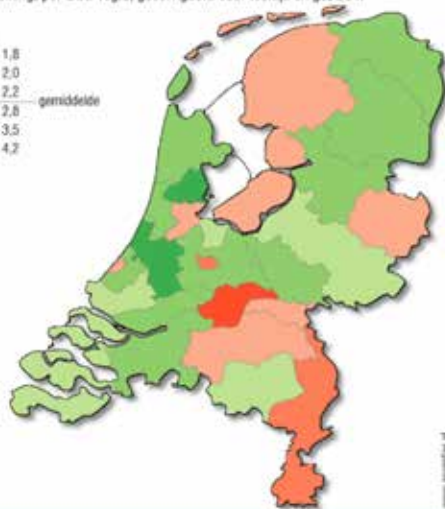
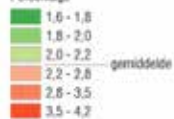
De gezondheid van de Limburger blijft in nationaal perspectief achter, obesitas komt bij ons – ook bij jongeren- meer voor dan gemiddeld in Nederland. De kaarten op de pagina's 9 en 10 tonen dit duidelijk aan. Dat is natuurlijk een belang en aansporing voor de individuele Limburgers om meer te gaan bewegen. Maar met de dreigende tekorten op de arbeidsmarkt vormt een gezond arbeidspotentieel ook een belang vanuit regionaal economisch perspectief.

Opvallend is dat Zuid-Limburg relatief het meeste aantal inwoners heeft met een of meerdere lichamelijke beperkingen.

Hartinfarct 2005-2008

totale bevolking, per GGD-regio, gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht

Percentage

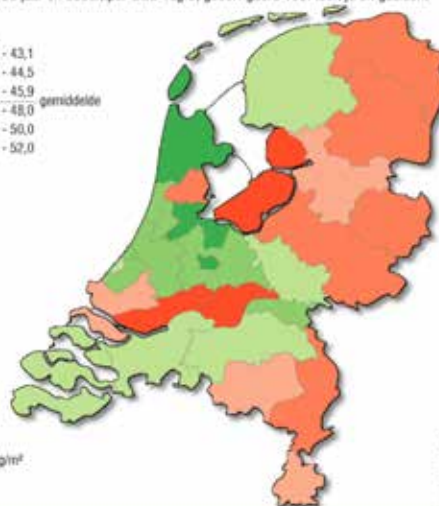
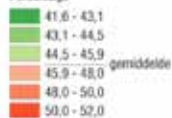
Bron: CBS

www.zorgdata.nl

Overgewicht 2005-2008

bevolking 20 jaar en ouder, per GGD-regio, gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht

Percentage

BMI ≥ 25 kg/m²

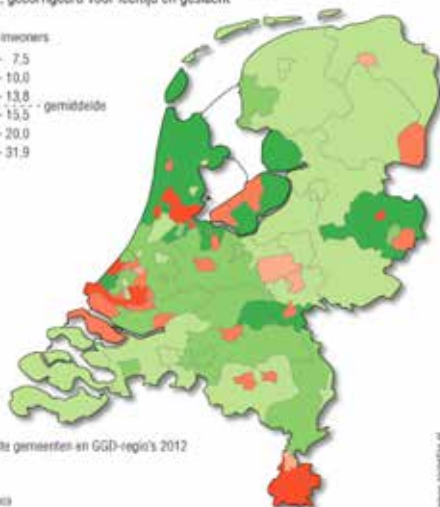
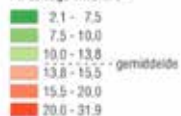
Bron: CBS

www.zorgdata.nl

Een of meer lichamelijke beperkingen 2009

per regio*, gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht

Percentage inwoners

* 50 grootste gemeenten in GGD-regio's 2012

Bron: MIVD 2009

www.zorgdata.nl

Gezond bewegen

Limburg en met name Zuid-Limburg beweegt gemiddeld nog steeds minder dan de rest van Nederland.

Volgens de Norm Gezond Bewegen scoort Zuid-Limburg met 46,8% het slechts van Nederland (gemiddelde 55,4%). Ten opzichte van de vorige meetperiode (2001-2004), toen Zuid-Limburg beneden de 45% scoorde, is er wel een stijging opgetreden maar het landelijk gemiddelde is in die periode ook gestegen.

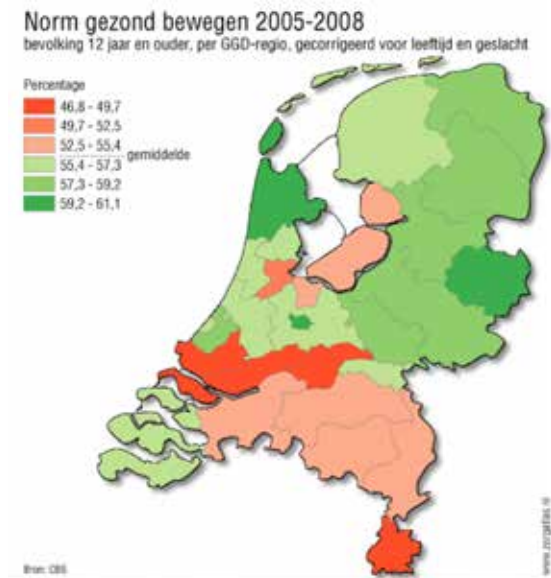
De sportdeelname is het hoogst bij basisscholieren, daarna vindt er vanaf de puberteit een afname plaats en deze blijft daarna constant tot 65 jaar. Bij mensen met een gezin met kinderen jonger dan 6 jaar is een dip in de sportdeelname waarneembaar en na 70 jaar neemt de sportdeelname duidelijk af.

Op nationaal niveau verwacht men tot 2028 een groei van een half miljoen sporters ten gevolge van de groei van de bevolkingssomvang van Nederland. In regio's waar de bevolking krimpt, zal het aantal sporters dus naar verwachting gaan afnemen.

Positieve gezondheidseffecten treden pas op bij een bepaalde omvang van bewegen in relatie tot een gezonde leefstijl. De Norm Gezond Bewegen Bepaald (NNGB, de fitheidsnorm combinorm (wanneer je aan minstens één van de genoemde normen voldoet) geven daarvan een indicatie '.

Het landelijke beleidskader Sport Bewegen Gezondheid beoogt in 2012 dat de helft van de schoolgaande jeugd aan de combinorm voldoet.

Landelijk gezien werd in 2009 deze norm behaald bij de leeftijdscategorie 6-11 jaar, maar niet bij de leeftijdscategorie 12-24 jaar.

Lokaal sportbeleid

Tien jaar geleden beschikte bijna geen enkele gemeente over een sport en beweegbeleid, maar richtte men zich voornamelijk alleen op sportaccommodatiebeleid. Mede door de steunfunctietaak van de Provincie hebben de meeste gemeenten met hulp van Huis voor de Sport Limburg de afgelopen jaren een gemeentelijke sport- en beweegnota ontwikkeld.

De kredietcrisis die in 2008/2009 is ingezet heeft tot forse bezuinigingen in alle overheidslagen geleid. Daar waar de Rijksoverheid tot op heden nog niet op sport heeft bezuinigd, geven vele Limburgse gemeenten signalen dat zij daar wel toe over moeten gaan. Aangezien gemeenten zich voornamelijk richten op breedtesport en hiervoor in Nederland ook de grootste financier zijn, raakt dit dus direct het Limburgse sport en beweegbeleid. Naast kortingen op subsidies aan het verenigingsleven en/of sportevenementen overwegen veel gemeenten om haar sportaccommodaties (economisch) efficiënter in te richten. Het is geen vanzelfsprekendheid meer dat een kleine voetbalvereniging nog beschikt over een zelfstandige accommodatie, zeker gezien in het licht van de demografische ontwikkelingen. Gemeenten zoeken naar nieuwe modellen waarbij het lokaal sportaanbod wordt ingepast in een toekomstbestendige sportaccommodatiebeleid.

Hierbij staat het combineren, indien mogelijk, van meer sporttakken en meer functionaliteiten (bijvoorbeeld cultuur, kinderopvang, centrale kantine etc.) centraal. We spreken hierbij van sportieve omgevingen: multifunctioneel inzetbare (sport) accommodaties voor de doelgroepen sport, onderwijs, buurt en wellicht ook het bedrijfsleven.

De knelpunten ontstaan lokaal, maar de oplossing zit vaak juist in een nieuwe voorzieningenstructuur, passend in een regionaal perspectief. Onder gemeenten groeit de bewustwording dat voor topsportaccommodaties of bijzondere accommodaties (bijvoorbeeld zwembaden, ijsbaan, klimhal, skihal) een regionaal/provinciaal afweging aan de orde is, mede gelet op de doelgroep/markt voor dergelijke accommodaties en financierbaarheid.

Ook ten aanzien van routenetwerken (wandel-, wiel-, water- en hippische sport) wordt door gemeenten aangegeven dat er een bovenlokale en provinciale samenwerking nodig is om een maximaal effect van routenetwerken te realiseren ten gunste van sport- en toeristisch beleid.

De demografische ontwikkeling, bezuinigingen, toename van gelddruk en toename van ongeorganiseerd sporten hebben ook negatieve consequenties voor de (in Limburg traditioneel sterke) verenigingscultuur. De vraag is hoe de verenigingen een goede rol kunnen (blijven) spelen bij het stimuleren van sportdeelname, zeker wat bij de jeugd betreft, bij afname van het aantal sportverenigingen en daarmee ook het aantal sportaanbieders.

Economische ontwikkeling

Beleid gericht op het vergroten van de participatie op de arbeidsmarkt, waaronder 55+, heeft dan ook prioriteit. Het tekort op de arbeidsmarkt biedt dus ook een kans om nog meer Limburgers aan een baan te helpen. Het vergroten van de arbeidsparticipatie kan ook bij de basis worden aangepakt, bij de schoolverlaters. Limburg kent relatief veel jongeren met een te lage startkwalificatie. Verbetering van de startkwalificaties vergroot de kansen op de arbeidsmarkt. Ook het aantal Limburgse jongeren dat arbeidsongeschikt is verklaard, is hoog. Uit cijfers van de UWV uitkeringsadministratie blijkt dat alleen al in 2009 het aantal

jongeren met een Wajong-uitkering in Limburg met bijna duizend toename. Sector Vrijtijdseconomie Een verbeterd, concurrerend en aantrekkelijk vestigingsklimaat bieden voor burgers, bedrijven en organisaties is een van de belangrijkste Limburgse economische ambities. Naast het menselijk kapitaal, het economisch profiel en de fysieke omgeving wordt het vestigingsklimaat bepaald door “quality of life”.¹

Volgens het onderzoeksbureau Mercer², dat onder andere de top 50 van steden met de beste “quality of life” meet, wordt quality of life gedefinieerd door het aanbod voor vrijetijdsbesteding, naast veiligheid, zorg en welzijn, infrastructuur, beschikbaarheid van consumentenproducten, adequate woningen en scholen. Het aanbod voor vrijetijdsbesteding is dus één van de componenten die de “quality of life” bepaalt: een gevarieerd pallet aan vrijetijdsvoorzieningen maakt een omgeving prettig om in te wonen en daardoor aantrekkelijk.

Het toeristisch imago van Limburg is onverminderd positief. Zowel de beeldvorming als de waardering voor het toeristisch aanbod zijn goed, al valt er een lichte daling te bespeuren. De toeristische trendcijfers zijn echter minder rooskleurig. Hoewel Limburg haar tweede positie op de binnenlandse vakantiemarkt houdt, scoort Limburg het afgelopen jaar in zijn totaliteit minder goed. Het aantal binnenlandse vakanties is gedaald ten opzichte van 2009, waardoor marktaandeel verloren is. Ook valt er nog winst te behalen met betrekking tot de bezettingsgraad in Limburgse verblijfsaccommodaties.³ Om het aantal binnenlandse vakanties en overnachtingen weer te laten stijgen en het marktaandeel te laten groeien, zal er in kwantitatieve en kwalitatieve zin een stap gemaakt moeten worden, zodat de economische potentie van de vrijetijdsector in Limburg verzilverd wordt. Samen met de toeristisch-recreatieve sector wil Provincie Limburg deze stap maken en zorgen voor een opwaartse trend. De ambitie die de Provincie Limburg zich heeft gesteld is:

Maatschappelijke betekenis van topsport

Veelal wordt aangenomen dat topsport een grote maatschappelijke betekenis heeft. Dit wordt dan gebaseerd op indrukken die men heeft dat topsport een impact heeft op onderlinge verbondenheid en nationale trots. Het beste voorbeeld is natuurlijk de ‘oranjehype’ als ons Nederlands voetbal elftal aan een groot mondiaal toernooi deelneemt. Mulier Instituut en USBO concluderen op basis van een literatuuronderzoek dat topsport diverse waarden vertegenwoordigt en dat daarvan diverse invloeden en effecten uitgaan. Topsport:

- biedt kansen op ontplooiing
- enthousiasmeert en inspireert
- draagt bij aan identificatie en verbondenheid
- stimuleert de economie

¹ Monitor Vestigingsklimaat Limburg, Provincie Limburg (2011)

² Report Mercer 's 2011 quality of living ranking- defining quality of living.

³ ZKA Toeristische trendrapportage 2010-2011.

Bijlage 3 Begrippenlijst

All-round hippische accommodatie: dit is een hoogwaardige accommodatie die er als volgt uitziet:

- 50 tot 100 paarden, waarvan circa een derde manage paarden en voor de rest overige paarden (pensionpaarden, handel-spaarden, africhting etc.)
- rijhallen, waarvan minimaal 1 rijhal een afmeting heeft van 20 x 60 meter
- een leslokaal
- wedstrijdterreinen (indoor en outdoor) met goede bodems waar alle wedstrijden verreden kunnen worden (van F1 tot en met Z)
- aandacht voor welzijnsaspecten (o.a. “klopt de verhouding grond versus aantal paarden?”, “kunnen paarden naar buiten”, voldoende licht, lucht etc.

Beweegzorgtraject of –project: Een beweegzorgtraject of project bestaat steeds uit drie bouwstenen te weten: een beweeg –of sport component, een zorgcomponent en / of een welzijnscomponent. Is primair gericht op het in beweging brengen en houden van mensen met een chronische ziekte of aandoening of mensen die een hoog gezondheidsrisico lopen maar nog (net) niet ziek zijn maar die zonder “ingrijpen” ziek worden.

Breedtesport: is alle sport die niet op top(sport)niveau wordt beoefend. Plezier en ontspanning staan daarbij voorop. Competitie kan, maar hoeft geen onderdeel van breedtesport te zijn. De meeste Limburgse sporters vallen in deze categorie. Zij sporten bij sportverenigingen, sportscholen, fitnesscentra of op eigen gelegenheid (ongebonden sporters).

Inactief: Op geen enkele dag in de week de Nederlandse Norm Gezond Bewegen van tenminste 30 minuten matig intensieve beweging halen.

Inactieve burgers: burgers die niet sporten en bewegen.

Limburgse regio's: dit zijn de vijf Limburgse regio's Noord-Limburg, Midden-Limburg, Westelijke Mijnstreek, Parkstad, Maas-tricht-Mergelland.

Nationaal Training Centrum (of Nationaal Topsport Centrum): is een plek waar de optimale randvoor- waarden voor de hoogste nationale topsportprogramma's van bonden worden gecreëerd.

Uniek aan deze centra is dat op één locatie trainen, studeren en wonen optimaal te combineren is.

Nederlandse Norm Gezond Bewegen: tot 18 jaar is dit 1 uur matig intensief bewegen per dag, > 18 jaar is dit 30 minuten matig intensief bewegen per dag gedurende 5 dagen per week of drie dagen per week minstens 20 minuten intensief actief

NOC*NSF: is de bundeling van de georganiseerde sport in Nederland. De 90 aangesloten landelijke sportorganisaties vertegenwoordigen samen ongeveer 27.000 verenigingen met in totaal ruim 4,7 miljoen georganiseerde sporters. Daarnaast is NOC*NSF de landelijke Olympische organisatie die de selectie en begeleiding van Olympische sporters verzorgt. NOC*NSF kent topsportaccommodaties en topsporters een status toe, op basis van de beschikbare topsportfaciliteiten, respectievelijk geleverde topsportprestaties.

Regionaal Training Centrum: is een plek waar regionale instroomprogramma's (trainings-programma's) onder regie van een sportbond worden uitgevoerd waarbij gebruik gemaakt wordt van de beste begeleiding en faciliteiten voor die specifieke doelgroep. Een trainingscentrum voor die talenten heeft plaats in een georganiseerde opleidingsketen die de ontwikkelingsfasen van talent verbindt en heeft daarin "vooraan" bij de breedtesport aansluiting met de georganiseerde sport en talentherkenning en "achteraan" met de beoefening van sport als topsporter in een Centrum van Topsport en Onderwijs / Nationaal Topsport Centrum.

Speerpuntsport: dit is een sporttak die door Provincie Limburg is benoemd, waaraan prioriteit gegeven wordt bij de uitvoering van het provinciale sportbeleid.

Sportaccommodatie: is een fysieke voorziening die specifiek is ingericht om bepaalde vormen van sport te kunnen beoefenen. De voorzieningen omvatten zowel binnen- als buitensporten.

Sportieve omgeving: Dit is een multifunctionele sportaccommodatie waar een breed sport- en beweegaanbod plaatsvindt door verschillende sportaanbieders gedurende tenminste 10 uur per dag (op werkdagen). Met multifunctioneel wordt bedoeld dat de accommodatie zodanig is ingericht dat er meerdere sporten kunnen worden beoefend.

Sporttakplan: dit is een plan waarin bij een sporttak door de sportbond en de betrokken Limburgse sportverenigingen, -stichtingen en evenementorganisaties beleid uitgewerkt is om de betreffende sporttak op het terrein van breedtesport, talentontwikkeling, topsport en evenementen duurzaam te versterken op provinciaal niveau (in Limburg).

Stimuleren structurele sportdeelname: het stimuleren van activiteiten die erop gericht zijn om inactieve burgers te stimuleren om wekelijks te gaan sporten en bewegen.

Talentontwikkeling: is een programma met alle activiteiten die de opleiding van talenten tot het vak van topsporter vormen. Deze opleiding duurt in de regel 5 tot 8 jaar. Het programma wordt uitgevoerd naar normen en richtlijnen van de sportbond (meerjaren opleidingsplan). Het programma voldoet aan de

internationale norm met een reëel uitzicht op een internationale topositie.

De sporttechnische training is primair en samenhang tussen motorische, psychische, emotionele en sociale componenten zijn medebepalend voor het ontwikkelingsproces.

Topsport: is sportbeoefening op het hoogste niveau in een bepaalde tak van sport, met de ambitie te presteren op het internationale niveau van Europese kampioenschappen, Wereldkampioenschappen,

Olympische Spelen, Paralympische Spelen of met deze kampioenschappen vergelijkbare toernooien (bij de beste 10 van de wereld behoren).

Topsportevenement/TopEvent: het keurmerk Topsportevenement of TopEvent wordt verleend aan de navolgende sportevenementen:

- internationale sportevenementen met deelname door nationaal vertegenwoordigende teams/topsporters met de status World Cup, EK, WK of OS
- sportevenementen waarbij directe kwalificatie voor Olympische Spelen kan worden behaald, of waar punten kunnen worden behaald die meetellen voor kwalificatie voor Olympische Spelen.
- Nederlandse Kampioenschappen, in een door NOC*NSF erkende topsport 1 categorie.
- Sportevenementen, welke niet behoren tot evenementen uit categorie 1, 2 en 3 maar voldoen aan onderstaande criteria:
 - * de sporttak, waartoe het evenement behoort, moet als categorie topsport 1 erkend zijn door NOC*NSF;
 - * het evenement moet, indien een nationale bond die typering toepast, door de nationale sportbond waartoe het evenement behoort worden gekwalificeerd als topevenement;
 - * aan het evenement moeten zowel nationale topatleten deelnemen, als ook internationale topatleten;
 - * het evenement moet op een historie kunnen bogen van minimaal 3 of mogelijk 5 jaar.

Enmalige evenementen welke voldoen aan het gestelde in a, b en c worden

beoordeeld op exploitatiebudget, aantal vrijwilligers, hoogte prijzengeld, aantal deelnemers, aantal topatleten, etc.

Topsportvereniging: is een Limburgse vereniging die uitkomt op het hoogste nationale niveau en op basis van een meerjarenbeleid haar missie en ambitie op het gebied van topsportbeoefening realiseert. Daarbij staan centraal: oog voor talent, trainings- en wedstrijdprogramma's begeleidend kader en de organisatie van topsportevenementen.

Veilige wielersomgeving: dit is een voor alle verkeer afgesloten geasfalteerde outdoor wielersbaan of wielersparcours, primair bestemd voor wegwielrennen.

9. LIJST MET GERAADPLEEGDE PUBLICATIES E.D.

Ambitiedocument Vrijtijdseconomie, Provincie Limburg

De Maatschappelijke Betekenis van Topsport (Universiteit Utrecht/Mulier Instituut, augustus 2012)

Factsheet Krimp. Huis voor de Sport Limburg, juni 2012

Factsheet Gehandicaptensport, Sporten voor iedereen. Huis voor de Sport Limburg, oktober 2012

Limburgse Concurrentiekracht, Strategische kadernotitie voor het programma Economie & Concurrentiekracht. Provincie Limburg, 27 januari 2012.

Olympisch Plan 2028 (NOC*NSF, 2007)

Rapportage Sport 2010 (Sociaal en Cultureel Planbureau/W.J.H. Mulier Instituut, december 2010) Sportnota Provincie Limburg 2008 – 2012, Sport en bewegen haalt het beste uit Limburg

Notitie Sportevenementenvisie, Team Sport Provincie Limburg, oktober 2012

Startnotitie voor de Agenda voor Gezondheid en Zorg, Provincie Limburg, 31 oktober 2012

Volksgesondheid Toekomst Verkenning, Nationale Atlas Volksgezondheid. Bilthoven: RIVM, <http://www.zorgatlas.nl>, Nationale Atlas Volksgezondheid, versie 4.9. 27 september 2012

10. LIJST DEELNEMERS CONSULTATIERONDE 29 NOVEMBER 2012

Voor de consultatieronde waren 130 partijen uit de sectoren overheid, bedrijfsleven, onderwijs, zorg en sport uitgenodigd. De volgende organisaties hebben gebruik gemaakt van de consultatieronde:

Cofely
Adelante
Gemeente Beek
Gemeente Brunssum
Gemeente Heerlen
Gemeente Echt-Susteren
Gemeente Horst aan de Maas
Gemeente Kerkrade Gemeente Landgraaf Gemeente Maasgouw Gemeente Maastricht Gemeente Roermond
Gemeente Sittard-Geleen
Gemeente Schinnen
Gemeente Vaals
Gemeente Valkenburg a/d Geul
Gemeente Venlo
Gemeente Weert
GGD Zuid-Limburg
Huis voor de Sport Limburg Leeuwenborgh Opleidingen Limburgse Handbaldagen
Limburg Handbal
Limburgs Paardensportplan
LLTB vakgroep Paardenhouderij
Maastrichts Mooiste
Meander
Nederlandse Triathlon Bond (NTB) Nederlandse Triathlon Bond (NTB) Punt Welzijn
Stichting Gehandicaptenzorg Limburg (SGL) Topsport Expertise en Innovatie Centrum
Topsport Limburg
Trajekt
Trevianum
Triathlon Stein
Venloop
Wielerfederatie Limburg

